

Deddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015

2015 dccc 3

Canllawiau a chyfarwyddydau mewn perthynas â diben y Ddeddf hon

14 Ystyr “awdurdod perthnasol”

Yn y Ddeddf hon, ystyr “awdurdod perthnasol” yw—

- (a) awdurdod lleol;
- (b) Bwrdd Iechyd Lleol;
- (c) awdurdod tân ac achub yng Nghymru a gyfansoddwyd gan gynllun o dan adran 2 o [Ddeddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 \(p.21\)](#), neu gynllun y mae adran 4 o'r Ddeddf honno yn gymwys iddo;
- (d) un o ymddiriedolaethau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a sefydlwyd o dan adran 18 o [Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol \(Cymru\) 2006 \(p.42\)](#).

15 Pŵer i ddyroddi canllawiau statudol

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru ddyroddi canllawiau i awdurdod perthnasol ar y modd y dylai'r awdurdod arfer ei swyddogaethau gyda golwg ar gyfrannu at ymgynraedd at ddiben y Ddeddf hon (“canllawiau statudol”).
- (2) Gallai'r canllawiau statudol, ymysg pethau eraill, ymdrin â—
  - (a) y camau y caiff awdurdod eu cymryd i gynyddu ymwybyddiaeth o drais ar sail rhywedd, cam-drin domestig a thrais rhywiol, neu newid agweddau mewn perthynas â hwy (er enghraifft, drwy ddynodi aelod o staff at y diben hwnnw neu drwy ymgymryd â rhaglen addysg gyhoeddus neu gynorthwyo â rhaglen o'r fath);
  - (b) comisiynu cyngor arbenigol neu gymorth arall yn ymwneud â thrais ar sail rhywedd, cam-drin domestig a thrais rhywiol gan awdurdodau perthnasol;
  - (c) yr amgylchiadau pan fo'n briodol i bersonau sy'n gweithredu ar ran awdurdod perthnasol holi person a yw'n dioddef trais ar sail rhywedd, cam-drin domestig a thrais rhywiol, neu mewn perygl o'u dioddef;

- (d) y camau sy'n briodol pan fo gan berson sy'n gweithredu ar ran awdurdod perthnasol reswm i amau bod person yn dioddef trais ar sail rhywedd, cam-drin domestig a thrais rhywiol, neu mewn perygl o'u dioddef;
  - (e) polisïau'r gweithle i hybu lles cyflogeion awdurdodau perthnasol y gallai trais ar sail rhywedd, cam-drin domestig a thrais rhywiol effeithio arnynt;
  - (f) hyfforddiant i aelodau a staff awdurdod perthnasol;
  - (g) rhannu gwybodaeth rhwng awdurdodau perthnasol neu gan awdurdod perthnasol â pherson arall;
  - (h) cydweithredu rhwng awdurdodau perthnasol neu rhwng awdurdod perthnasol a phersonau eraill.
- (3) Caiff Gweinidogion Cymru—
- (a) dyroddi canllawiau statudol i awdurdodau perthnasol yn gyffredinol neu i un awdurdod penodol neu ragor;
  - (b) dyroddi canllawiau statudol gwahanol i wahanol awdurdodau perthnasol;
  - (c) diwygio neu ddirymu canllawiau statudol drwy ganllawiau pellach;
  - (d) dirymu canllawiau statudol drwy ddyroddi hysbysiad i'r awdurdod perthnasol y'i cyfeirir ato.
- (4) Rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau bod canllawiau statudol, neu hysbysiad sy'n dirymu canllawiau o'r fath, yn datgan—
- (a) y'u cyhoeddir o dan yr adran hon, a
  - (b) y dyddiad y bydd yn cael effaith.
- (5) Rhaid i Weinidogion Cymru drefnu i ganllawiau statudol, neu hysbysïadau sy'n dirymu canllawiau o'r fath, gael eu cyhoeddi.

16 Ymgynghori a gweithdrefnau Cynulliad Cenedlaethol Cymru

- (1) Cyn dyroddi neu ddiwygio canllawiau statudol, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â pha bersonau bynnag sy'n briodol yn eu barn hwy, ar ddrafft o'r canllawiau.
- (2) Os bydd Gweinidogion Cymru yn dymuno bwrw ymlaen â'r drafft (gydag addasiadau neu hebddynt) rhaid iddynt osod copi o'r drafft gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.
- (3) Os bydd Cynulliad Cenedlaethol Cymru, cyn diwedd y cyfnod o 40 diwrnod, yn penderfynu peidio â chymeradwyo'r drafft o'r canllawiau, ni chaiff Gweinidogion Cymru ei ddyroddi ar ffurf y drafft hwnnw.
- (4) Oni wneir penderfyniad o'r fath cyn diwedd y cyfnod hwnnw, rhaid i Weinidogion Cymru ddyroddi'r canllawiau (neu'r canllawiau diwygiedig) ar ffurf y drafft hwnnw.
- (5) O ran y cyfnod o 40 diwrnod—
- (a) bydd yn dechrau ar y diwrnod y gosodir y drafft gerbron y Cynulliad Cenedlaethol, a
  - (b) ni fydd yn cynnwys unrhyw adeg y bydd y Cynulliad Cenedlaethol wedi ei ddiddymu neu wedi cymryd saib am fwy na phedwar diwrnod.
- (6) Nid yw is-adran (3) yn rhwystro gosod drafft newydd o ganllawiau arfaethedig neu ganllawiau diwygiedig arfaethedig gerbron y Cynulliad Cenedlaethol.

17 Dyletswydd i ddilyn canllawiau statudol

- (1) Rhaid i awdurdod perthnasol ddilyn y llwybr a nodir yn y canllawiau a ddyroddir iddo yn unol â'r Ddeddf hon wrth arfer pŵer neu ddyletswydd (gan gynnwys pŵer neu ddyletswydd sy'n dibynnu ar farn yr awdurdod o dan sylw); ond mae hyn yn ddarostyngedig i'r darpariaethau a ganlyn yn yr adran hon.
- (2) Nid yw awdurdod perthnasol yn ddarostyngedig i'r ddyletswydd o dan is-adran (1) i'r graddau—
  - (a) y bo'r awdurdod o dan sylw o'r farn bod rheswm da dros iddo beidio â dilyn y canllawiau mewn categorïau penodol o achosion, neu beidio â'u dilyn o gwbl,
  - (b) y bo'r awdurdod yn penderfynu ar bolisi amgen ar gyfer arfer ei swyddogaethau mewn perthynas â phwnc y canllawiau, ac
  - (c) y bo datganiad polisi a ddyroddwyd gan yr awdurdod yn unol ag adran 18 yn cael effaith.
- (3) Pan fo is-adran (2) yn gymwys yn achos awdurdod y mae'r adran hon yn gymwys iddo—
  - (a) rhaid i'r awdurdod ddilyn y drefn a nodir yn y datganiad polisi, a
  - (b) dim ond i'r graddau nad yw pwnc y canllawiau yn cael ei ddisodli gan y datganiad polisi y mae'r awdurdod yn ddarostyngedig i'r ddyletswydd o dan is-adran (1).
- (4) Nid yw'r dyletswyddau yn is-adrannau (1) a (3) yn gymwys i awdurdod perthnasol i'r graddau y byddai'n afresymol i'r awdurdod ddilyn y canllawiau statudol neu ddatganiad polisi mewn achos penodol neu gategori o achos.

18 Datganiadau polisi: gofynion a phwerau ategol

- (1) Rhaid i ddatganiad polisi a ddyroddir o dan adran 17(2) nodi—
  - (a) sut y mae'r awdurdod perthnasol yn bwriadu i swyddogaethau gael eu harfer mewn ffordd wahanol i'r llwybr a nodir yn y canllawiau statudol, a
  - (b) rhesymau'r awdurdod dros fwriadu dilyn y drefn wahanol honno.
- (2) Caiff awdurdod sydd wedi dyroddi datganiad polisi—
  - (a) dyroddi datganiad polisi diwygiedig;
  - (b) rhoi hysbysiad sy'n dirymu datganiad polisi.
- (3) Rhaid i ddatganiad polisi (neu ddatganiad diwygiedig) ddatgan—
  - (a) ei fod yn cael ei ddyroddi o dan adran 17(2), a
  - (b) ar ba ddyddiad y bydd yn cael effaith.
- (4) Rhaid i awdurdod sy'n dyroddi datganiad polisi (neu ddatganiad diwygiedig), neu'n rhoi hysbysiad o dan is-adran (2)(b)—
  - (a) trefnu i ddatganiad neu hysbysiad gael ei gyhoeddi;
  - (b) anfon copi o unrhyw ddatganiad neu hysbysiad at Weinidogion Cymru.

19 Cyfarwyddydau

- (1) Mae is-adran (2) yn gymwys os yw Gweinidogion Cymru yn ystyried, mewn perthynas â datganiad polisi a ddyroddir gan awdurdod perthnasol, nad yw polisi amgen yr awdurdod ar gyfer arfer swyddogaethau (yn llwyr neu'n rhannol) yn debygol o gyfrannu at ymgyradd at ddiben y Ddeddf hon.

- (2) Caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo'r awdurdod perthnasol i gymryd unrhyw gamau sy'n briodol ym marn Gweinidogion Cymru at ddiben sicrhau bod yr awdurdod yn arfer swyddogaethau yn unol â'r canllawiau statudol a ddyroddwyd i'r awdurdod yn unol â'r Ddeddf hon.
- (3) Rhaid i awdurdodau perthnasol sy'n ddarostyngedig i gyfarwyddyd o dan yr adran hon gydymffurfio ag ef; mae hyn yn cynnwys cyfarwyddyd i arfer pŵer neu ddyletswydd sy'n dibynnu ar farn yr awdurdod perthnasol.
- (4) Mewn perthynas â chyfarwyddyd o dan yr adran hon—
  - (a) rhaid iddo gael ei roi ar ffurf ysgrifenedig;
  - (b) caniateir ei amrywio neu ei ddirymu gan gyfarwyddyd pellach;
  - (c) mae'n orfodadwy drwy orchymyn gorfodi ar gais Gweinidogion Cymru, neu ar eu rhan.